

גמ' קידושין (ו.) - לשונות קידושין

רב דניאל שטיין

א. חי' הרשב"א עירובין (כה). - הכא משמע דאתרא דומיא דגברא דכי היכי דאמר בחד גברא דלא אזלינן בתריה דלאו רובא דעלמא הוא הכי נמי אמרינן אפי' בחד אתרא, ודכוותה אמרינן בפ' המצניע גבי הוצל שהיו מוציאים משוי על הראש והוצל הוי רובא דעלמא, וכן נמי בפ"ק דקדושין (ו.) גבי האומר חרופתי מקודשת שכן ביהודה קורין לארוסה חרופה ופריך ויהודה הויא רובא דעלמא.

ב. חי' הרשב"א קידושין (ו.) - במאי עסקינן אילימא בשאין מדבר עמה על עסקי גיטה וקדושיה מנא ידעה מאי קאמר. רש"י ז"ל פירשה אכולהו לישני ואפי' אהרי את לקוחתי וזקוקה לי דהוה לישני מעלי' דאי לא ידעה מאי קאמר לה ולא היו עסוקין מעיקרא בעסקי קדושין אינה מקודשת כלל דהיכי מקניא נפשא אי לא ידעה מאי קאמר לה, והרב בעל העיטור ז"ל כתב דהיכא דמקדש בלישנא מעליא אף על גב דאין עסוקין באותו ענין מקודשת אבל כי מקדש לה בהני לישני דמיבעיא לן היכא דאין עסוקין באותו ענין לאו כלום הוא, עסוקין באותו ענין בעיא ולא אפשרטא.

ג. רא"ש (פ"א סי' ב') - אבל הני לישני דברירי לן דהוה לשון קידושין לאו כל כמיניה למימר לא הוי ידענא דהוה לשון קידושין.

ד. שו"ע (סי' כ"ז סע' ב') - אמר לה הרי את אשתי, הרי את זקוקתי, הרי את קנויה לי, הרי את ארוסתי, הרי את שלי, הרי את ברשותי, הרי את לקוחתי, מקודשת. הגה: אם הבינה דבריו, או שדברו תחלה מעסקי קידושין אבל האישי אינו נאמן לומר שלא כוון לשם קדושין (ב"י בשם הרא"ש). [ש"ד (ט"ק ד') - תמוה מאד מה חילוק יש בין איש לאשה].

ה. רמ"א (סי' מ"ב סע' א') - אמרה תחלה קדשני, וזרק קדושין לתוך חיקה ואמר לה הרי את מקודשת לי, וניערה בגדיה תוך כדי דיבור להשליך ממנה הקדושין, ואומרת שלא כיוונה מתחלה רק לשחוק בעלמא, אפילו הכי הוי מקודשת ואין הולכים בענין קידושין אחר אומדנות והוכחות המוכיחות שלא כיוונה לשם קדושין.

ו. ביאור הלכה (סי' ס"ב) - ודע עוד דנ"ל בפשיטות דאותן דברים הנאמרים בכל לשון הוא דוקא אם אנשי אותו המדינה מדברין כך אבל אם אנשי המדינה אינם יכולין לדבר זה הלשון ורק הוא ועוד איזה אנשים יחידים יודעים זה הלשון זה לא נחשב לשון כלל למדינה זו שאינה מכרת בזו הלשון דבשלמא לשה"ק הוא לשון מצד העצם משא"כ שאר לשון איננו כ"א מצד הסכמ המדינה וכיון שאין אנשי המדינה זו מכירין בלשון זה לא נקרא לשון כלל וראיה לדברי מקידושין ו' ע"א האומר חרופתי ביהודא מקודשת שכן ביהודא קורין לארוסה חרופה אבל בשארי מקומות אינה מקודשת אף ששניהם כיוונו לשם קידושין וקדושין הוא בכל לשון אעפ"כ כיון דאין לשון זה לשון קידושין באותו מקום הוי כאלו נתן כסף ולא אמר כלל דאינה מקודשת וכן כתב הרא"ש ושו"ע דבעינן שיאמר לשון קידושין שבאותו מקום וכעין זה מצאתי כתוב ג"כ בריטב"א על האלפס של נדרים רפ"ק דבכל לשון היינו הלשון שמדברים באותו מקום.

ז. חי' הרשב"א עירובין (כה). - לפיכך בטלה דעתם אצל כל אדם, והוא הטעם לאומר חרופתי ולמוציא משוי על ראשו דלא הוה רובא דעלמא דאין שאר המקומות עושין כן, ואע"ג דאסיקנא דהאומר חרופתי ביהודה מקודשת, הואיל ואנשי מקומו קורין לארוסה חרופה אין זה חשוב שינוי לומר בטלה דעתו שזה לשונם ודיבורם.

ח. חי' הרשב"א קידושין (שם) - מסתברא אי מודה דידעה ולשם קדושין קבלינהו מקודשת אבל אמר לה בהני לישני דמיבעי' לן אע"ג דתרוייהו מודו דלשם קדושין נתכוונו וסהדי נמי אמרי דלהכי מכווני אינה מקודשת ודאית.

ט. חי' המאירי קידושין (שם) - ודבור שבעסקי קדושיה הוא במקום הרי את מקדשת לי וכו' שהדבור בעסקי קדושיה צריך שיהא בו לשון שאלו היה כיוצא בו בקדושין יהא מועיל כגון שיאמר תרצי להיות אשתי או איזה משאר לשונות המועילים ושיהא לשון שלא יהא בו מקיח את עצמו אלא שתהא קנויה היא לו הא כל שאינו כן אינו כלום שאין דבור בעסקי קדושין מועיל במה שאין קדושין עצמן מועילים.

י. מרדכי קידושין (סי' תע"ז) - היה מדבר עמה א"ז מפי הקבלה דמדבר עמה לאו דוקא עמה אלא הוא הדין אם מדברים שם אחרים בפניה מצאתי.

יא. רמ"א (סי' כ"ז סע' א') - י"א דלא בעינן מדברים באותו ענין ממש, אלא מדברים מענין לענין באותו ענין, דהיינו שאין מדברים בקידושין, רק בצרכי זיווגם, וי"א דלא בעינן מדברים עמה, אלא כל שמדברים לפניה, סגי.